

Kirkonkyläkierros Teatteri KesäHeinän lisätuotteena

Mira Tantt

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012

Matkailun koulutusohjelma
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) TANTTU, Mira	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 16.11.2012
	Sivumäärä 32	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Kirkonkyläkiertä Teatteri KesäHeinän lisätuotteena		
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) PAUKKU, Päivi		
Toimeksiantaja(t) Teatteri KesäHeinä		
Tiivistelmä Teatteri KesäHeinän ongelmana oli teatterille jopa 1,5 – 2 tuntia ennen näytöstä saapuvat asiakkaat. KesäHeinällä ei ollut tarjota heille mitään ohjelmaa ennen näytöstä. Työn tarkoituksena oli selvittää kiinnostaisiko asiakkaita kirkonkyläkiertä Teatteri KesäHeinän lisätuotteena. Tämä selvitettiin koekierroksen ja testiryhmän avulla. Työn suunnittelu aloitettiin keväällä 2010. Koekierroksen teemaksi valittiin toteutuskesän näytelmä Kultala, jonka pääosassa oleva Joonas Lagus on asunut Pyhäjärven kirkonkylällä 1800-luvulla. Kevään aikana suunniteltiin hevoskärryillä tehtävä kiertä johon sisältyi viisi kohdetta matkan varrella. Kiertä suunniteltiin tehtävän 1800-luvun henkeen jolloin opas pukeutui piiksi ja hevosohjastaja rengiksi. Kiertä toteutettiin 7. heinäkuuta 2010. Ryhmä joka osallistui kiertäkselle piti siitä paljon. Ryhmän antaman palautteen perusteella tällainen kiertä Teatteri KesäHeinän lisätuotteena voisi hyvinkin kiinnostaa asiakkaita. Kiertä tulisi muuttumaan siten, että se ei kertoisi näytelmästä, vaan itse kirkonkylästä ja sen historiasta. Tällaisena kiertästä voisi myydä myös mahdollisesti teatterista erillisenä pakettina esimerkiksi kaupungin toimesta.		
Avainsanat (asiasanat)		
Ohjelmapalvelut, kulttuurimatkailu, teatterimatkailu		
Muut tiedot		

Author(s) TANTTU, Mira	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 16.11.2012
	Pages 32	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title Parish tour as a side product of Theater KesäHeinä		
Degree Programme Bachelor Degree in Tourism		
Tutor(s) PAUKKU, Päivi		
Assigned by Theater KesäHeinä		
<p>Abstract</p> <p>The problem of Theater KesäHeinä was that the customers arrived sometimes even 1,5 – 2 hours before the show. Theater KesäHeinä didn't have anything to offer to them during that time. The purpose of this thesis was to find out if the customers were interested of a parish tour as a side product of Theater KesäHeinä. This was researched with a test tour and a test group.</p> <p>The planning of the work was started in spring 2010. The theme of the test tour was selected to go with the coming summers play Kultala, which narrated about Joonas Lagus who has lived in the parish at 17th century. During the spring the tour was planned to be done with a horse wagon and to include five different sights. The whole tour was planned in the 17th century's spirit, so the guide would dress as a maid and the director of the horse as a farm labourer.</p> <p>The tour was executed in july 7th 2010. The group that participated liked it very much. According to the feedback this kind of tour could interest the customers to buy it as a side product of Theater KesäHeinä.</p> <p>The Tour would only be changing in the way that it wouldn't be about the play but about the parish itself and its history. This way the tour could be sold as a separate product for example by the city.</p>		
Keywords Programme services, cultural tourism, theater tourism		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
2 KULTTUURIMATKAILU	4
2.1 Kulttuurimatkailija	5
2.2 Teatterimatkailu kulttuurimatkailun osana	6
3 MATKAILUN OHJELMAPALVELUT.....	7
3.1 Ohjelmapalvelun tuottaminen	9
3.2 Kierroksen suunnittelu	12
3.3 Kierroksen toteutus	15
4 OHJELMAPALVELUN ARVIOINTI.....	19
4.1 Kierroksen arviointi.....	19
4.2 Palaute	19
4.3 Kehittämisehdotukset.....	20
5 POHDINTA.....	21
LÄHTEET	23
LIITTEET.....	24
Liite 1. Kartta alueesta	24
Liite 2. Kartan merkityt kohteet	25
Liite 4. Faktat Joonas Laguksesta	28
Liite 5. Palaute 1.	29
Liite 6. Palaute 2.	31
Liite 7. Äänite kierroksesta.....	32
 KUVIOT	
KUVIO 1. Kulttuurimatkailu	4
KUVIO 2. Ohjelmapalveluiden toiminta-asteet.....	8
KUVIO 3. Matkailupalvelun vaiheet.....	9
KUVIO 4. Hinnoittelukaava.....	11

KUVIO 5. Ohjastaja ja renki Jukka Leppäharju.....	15
KUVIO 6. Piiaksi pukeutunut opas.....	16
KUVIO 7. Ryhmä matkalla kohti Isopappilaa.....	17
KUVIO 8. Kierroksen lopusta Verkkorannan pihasta.....	18

1 JOHDANTO

Kulttuuri matkanteon motiivina on ollut läsnä niin kauan kuin matkailua on ollut olemassa vapaa-ajan vietto aktiviteettina. Sen merkitys on kuitenkin alkanut kasvamaan yhä enemmän koko maailmassa. Kulttuurimatkailuksi voidaankin ajatella kaikki matkan teko jonka päätarkoituksena on oppia, osallistua tai havainnoida matkakohteen kulttuurista. (Verhelä & Lackman 2003, 161-162.)

Aiheen valinta tapahtui alkuvuodesta 2010. Satuinn kuulemaan kun Laimi Shemeikka Teatteri KesäHeinästä pohti ongelmaa: mitä tarjota teatteriin paljon aikaisemmin tuleville asiakkaille ennen näytöstä. Keskustelimme aiheesta ja päätimme että teen aiheesta opinnäytetyön. Shemeikalla olikin jo jotain ajatusta mahdollisesta palvelusta ja yhdessä aloimme kehittää ideaa.

Päätettiin ottaa selville kiinnostaisiko asiakkaita kierros jossa esiteltäisiin kirkonkylää jolla Teatteri KesäHeinä sijaitsee. Kiinnostus päätettiin selvittää tekemällä koeversio kierroksesta ulkopuoliselle asiakasryhmälle, sekä kyselemällä näytösten alussa teatterin asiakkailta mitä mieltä he olisivat tällaisesta kierroksesta. Tarkoituksena oli ottaa selville kuinka paljon asiakkaita kiinnosti kyseisenlainen kierros, ja että kannattaisiko se ottaa teatterin oheistuotteeksi myös tulevana kesinä. Kesän 2010 kierroksen sisältö liittyi sen kesän näytelmään Kultala (kirjoittanut Tytti Issakainen).

Pyhäjärven KolmiKanta ry ja Pyhäjärven nuorisoseura ry muodostivat vuonna 2003 rekisteröimättömän Teatteri KesäHeinän. Paikka, johon KesäHeinä haluttiin pystyttää, kuuluu Pyhäjärven kaupungin omistaman Perinnepihan alueelle. Kaupungin kanssa allekirjoitettiin vuokrasopimus koskien yhden hehtaarin idyllistä järvenranta-palsta.

Alkurahoituksensa KesäHeinä sai Keskipiste-LEADER:lta. Keskipiste-LEADER on elinkeinotoiminta- sekä nuorten hankkeita tukeva maaseudun kehittämissyhistys. Hankkeetäjäksi valittiin Eila Rajala Pyhäjärven KolmiKanta ry:stä.

Kun rahoitus oli järjestetty, asioissa päästiin eteenpäin. Teatterikansalle rakennettiin katettu katsomo ja parkkipaikka, sekä laitettiin ympäristöä yleisesti parempaan kun-

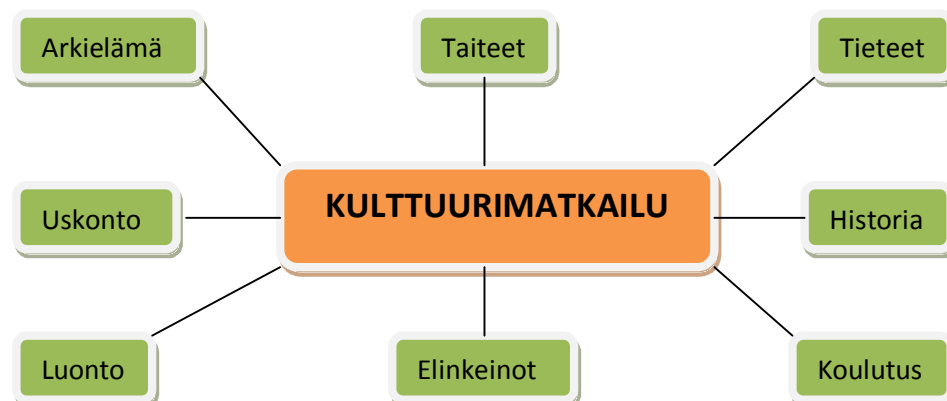
toon. Talkootyö on ollut teatteri KesäHeinälle alusta asti hyvin tärkeää, ja kaikki alun rakentamiset, raivaamiset ja muut työt tehtiin myös pääasiassa talkootyöllä.

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen. Toiminnallinen opinnäytetyö on yhdistelmä käytännön toteutusta sekä tämän toteutuksen raportointia. Koska ammattikorkeakoulun tarkoituksena on valmistaa asiantuntijaksi omalla alallaan, tulisi opinnäytteen näkyä alan tietojen ja taitojen hallinta. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 9-10.)

Opinnäytetyöhön kuuluu kaksi osiota; teoriaosa ja toiminnallinen osa. Teoriaosiossa avataan kulttuurimatkailun käsitettä sekä hieman teatterimatkailua. Siinä käsitellään myös ohjelmapalvelun tuottamisessa huomioon otettavia asioita. Toiminnallisessa osiossa kerrotaan, kuinka tämän ohjelmapalvelun kehitys ja testaus sujui.

2 KULTTUURIMATKAILU

Kulttuurimatkailu voidaan määritellä monella tapaa. Se onkin laaja käsite, johon periaatteessa sisältyy kaikki matkailu, joka tehdään jonkin ihmisen tekemän asian vuoksi, oli se sitten ihmisen rakentama Pisan kalteva torni, tai ihmisen suunnittelema ja tekemä vaate. Eli matkusti asiakas sitten Italiaan tutustumaan historiallisiin rakennuksiin tai vaikkapa Helsinkiin ostosmatkalle, on kyseessä kulttuurimatkailua. (Verhelä & Lackman 2003, 161.) Tällä tapaa ajateltuna voisi tietysti kaikki matkailutyyppit luokitella kulttuurimatkailuksi. Kulttuurimatkailun moniulotteisuutta on kuvailtu Kuviossa 1. Kulttuurimatkailu.

KUVIO 1. Kulttuurimatkailu (Verhelä & Lackman 2003, 161.)

Kuviosta 1 näkee mitkä kaikki elämän osa-alueet vaikuttavat kulttuurimatkailun määrittelyyn. Kulttuurimatkailua määriteltäessä onkin parempi miettiä mitkä matkailukohteen kulttuuriset ominaisuudet saavat matkailijan tekemään päätöksen. (Verhelä & Lackman 2003, 161.)

Tähän työhön liittyen yksi osuvimmista kulttuurimatkailun määritelmistä on seuraava, sillä kierroksen tarkoituksena olisi tehdä juuri näitä asioita; luoda elämyksellinen palvelu, antaa mahdollisuus tutustua Pyhäjärven historiaan, oppia siitä ja lisätä kulttuurin ja historian arvostusta.

Kulttuurimatkailussa tuotetaan alueellisia ja paikallisia kulttuurin voimavaroja arvostaen matkailutuotteita ja -palveluja paikallisille ja alueen ulkopuolisille ihmisille liiketoiminnallisin perustein. Tavoitteena on luoda elämyksiä ja mahdollisuus tutustua näihin kulttuuriin voimavaroihin, oppia niistä tai osallistua niihin. Näin vahvistetaan ihmisten identiteetin rakentumista, sekä oman että muiden kulttuurien ymmärrystä ja arvostusta. (Kulttuurimatkailun määritelmä 2008.)

2.1 Kulttuurimatkailija

Kulttuurimatkailija, kuten kulttuurimatkailu, voidaan määritellä monin eri tavoin. Yksi määritelmä on, että ihminen on matkailija, jos hän on poissa kotoaan 24 tunnista vuoteen muun syyn kuin työn vuoksi. Jos kotoa lähdön syy on työ, voidaan kotoa poistumista kutsua liikematkailuksi. Turismi onkin tarkempi sana vapaa-ajan matkailuun, kun taas sana matkailu kattaa nämä molemmat. Opinnäytetyön toimeksiantajan asiakkaat ovat pääasiassa päivämatkailijoita. Tämä tarkoittaa nimensä mukaisesti sitä että matkailija ei yövy kohteessa, vaan tekee päivamatkan. (Komppula & Boxberg 2005, 8-9.)

Matkailijoita voidaan luokitella lukuisilla eri indikaattoreilla. Nämä indikaattorit jakautuvat seuraavasti:

- 1) maantieteelliset tekijät,
- 2) demografiset tekijät,
- 3) sosio-ekonomiset tekijät,
- 4) harrasteet (aktiviteetit). (Vuoristo 2002, 39.)

Maantieteellisillä indikaattoreilla voidaan mitata esimerkiksi ulkomaalaisten ja suomalaisten matkailijoiden määrää, asuuko matkailija maalla vai kaupungissa jne. Demografisilla tekijöillä tarkoitetaan matkailijan ikää, sukupuolta, rotua, kieltä, sivilisäätyä ja uskontoa. Sosio-ekonomiset tekijät kertovat mm. matkailijan taloudellisesta asemasta, koulutustasosta, palkallisen vapaa-ajan määrästä, mahdollisista omistuksista, kuten esim. autosta tai loma-asunnosta ja niin edelleen. (Vuoristo 2002, 39-40.)

Harraste-indikaattori on työn toimeksiantajan kannalta tärkein mittari. Sen avulla voidaan saada selville mistä matkailija on kiinnostunut omissa harrastuksissaan, ja mahdollisesti matkaillessaan. Esimerkiksi KesäHeinälle potentiaalisia asiakkaita voisivat olla ihmiset, joita kiinnostaa kulttuuri eri muodoissa; teatteri, museot, historialliset kohteet ja niin edelleen. (Vuoristo 2002, 39-40.)

2.2 Teatterimatkailu kulttuurimatkailun osana

Teatterimatkailusta tai tarkennettuna kesäteattereihin suuntautuvasta matkailusta oli vaikea löytää tietoa. Kulttuurimatkailu-käsitteenkään alla ei ole eritelty teattereihin suuntautuvaa matkailua. Se vaikuttaa hieman oudolta, koska teatterimatkailu mitä ilmeisimmin kuuluu kulttuurimatkailuun.

Jonkin verran aiheesta löytyi opinnäytetöitä. Elli Simola ja Sini Soinoja Lahden ammattikorkeakoulusta ovat tehneet vuonna 2006 opinnäytetyön jonka nimi on Teatterimatkailu Suomessa – Katsaus toimijoihin ja tulevaisuuteen. Simola ja Soinoja olivatkin tulleet siihen tulokseen että teatterimatkailu on käsitteenä niin uusi, ettei siitä sen takia löytynyt kirjallisuutta. Vaikka Simolan ja Soinojan opinnäytetyön tekemisestä on jo kuusi vuotta, kyseisestä aiheesta ei valitettavasti edelleenkaan löytynyt juurikaan kirjallisuutta.

Simola ja Soinoja olivat määritelleet teatterimatkailun työssään hyvin ja kattavasti. Teatterimatkailu on matkailua, jossa kulttuurista kiinnostunut henkilö lähtee varta vasten toiselle paikkakunnalle katsomaan esittävää taidetta, oli se sitten teatterinäytelmä tai balettiesitys. Hän myös käyttää matkallaan muita palveluita, esimerkiksi

ruokailua ja majoitusta. Tarjolla voi olla myös jotain teatteriin liittyviä oheispalveluita, kuten vaikka tässä opinnäytetyössä suunniteltu kierros. (Simola & Soinoja 2006, 11.)

3 MATKAILUN OHJELMAPALVELUT

Matkailun ohjelmapalvelu on asiakkaalle suunnattu aktiviteetti, jolla hän tuo matkaansa toiminnallista sisältöä. Ohjelmapalvelut voivat itsessään olla syy matkaan, tai sitten vain mukava lisäelementti. Asiakas voi siis esimerkiksi ostaa vaellusmatkan Lappiin jolloin ohjelmapalvelu on itse matkan tarkoitus, tai sitten hän voi ostaa opastetun kierroksen Louvressa, jolloin palvelun on tarkoitus tuoda sisältöä Pariisin matkaan.

Ohjelmapalvelut voidaan jakaa seitsemään eri aihealueeseen:

1. luontomatkailu,
2. liikuntamatkailu,
3. hyvinvointi- ja terveystmatkailu,
4. ruokamatkailu,
5. perinnematkailu,
6. kulttuurimatkailu sekä
7. seikkailumatkailu (Verhelä & Lackman 2003, 94-95.)

Opinnäytetyössä suunniteltu kierros kuuluu kulttuurimatkailun osa-alueeseen sekä myös hieman perinnematkailuun. Monet näistä ohjelmapalveluista voivat siis myös yhdistyä, esimerkiksi luonto-, liikunta- ja hyvinvointi- ja terveystmatkailu voivat sisältyä samaan ohjelmapalveluun, kuten vaikkapa edellä mainitussa Lapin vaelluksessa.

Myös itse matkailijat voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan: passiivisiin, puoliaktiivisiin sekä aktiivisiin asiakkaisiin. Asiakas, joka luokitellaan passiiviseksi, toimii tarkkailijana maksuttomassa tilanteessa, esimerkiksi hän saattaa katsella katuesitystä. Puoli-aktiivinen asiakas taas on katsojana maksullisessa ohjelmassa, mutta ei itse osallistu toimintaan. Tällaiseksi voidaan luokitella muun muassa teatterissa käynti.

Aktiivinen asiakas osallistuu itse toimintaan maksullisessa ohjelmapalvelussa, kuten esimerkiksi tässä opinnäytetyössä tehdyssä kierroksessa. (Verhelä & Lackman 2003, 94-95.)

Toiminta-aste ja teema	Passiivinen tarkkailuasteinen ja maksuton	Puoli-aktiivinen ta- pahtumaluonteinen ja usein pääsymaksulinen	Aktiivinen ohjattu ja maksullinen
Luonto	Vierailu Kolin kansallispuistossa	Kolin maisemahiihtoon osallistuminen	Hiihtoretki Kolin kansallispuistoon oppaan johdolla
Liikunta	Kaupunkijuoksun katselijana	Jääkiekko-ottelun seuraaminen	Sauvakävelymatka ohjattuna
Viihde	TV-nauhoituksen katselijana	Rock-konsertin kuulijana	Akankanto kilpailuun osallistuminen
Kulttuuri	Turun keski-aikamarkkinoilla käynti	Turun linnaan tutustuminen	Opastettu kierros Turun linnassa
Terveys	Kävelyhetki perheen kanssa	Naisten Vitonenjuoksuun osallistuminen	Turvesaunan asiakkaana

KUVIO 2. Ohjelmapalveluiden toiminta-asteet (Komppula & Boxberg 2005, 134.)

Kuviossa 2 on annettu erilaisia esimerkkejä edellä mainituista passiivisista, puoli-aktiivisista ja aktiivisista matkailijoista luonto-, liikunta-, viihde-, kulttuuri- ja terveysteemaisilla lomamatkoilla. Esimerkiksi viihde-matkalla passiivinen matkustaja nauttii mieluiten maksuttomasta tv:n katselusta hotellihuoneessa, puoli-aktiivinen uskaltaa jo käyttää rahaa ja poistua hotellista rock-konserttiin kun taas aktiivinen matkustaja pistää itsensä likoon osallistumalla matkallaan akankanto-kilpailuun. (Komppula &

Boxberg 2005, 134.) Tässä opinnäytetyössä suunniteltuun kierrokseen osallistuvat asiakkaat kuuluvat puoli-aktiiviseen ryhmään.

3.1 Ohjelmapalvelun tuottaminen

Itse ohjelmapalvelun suunnittelussa on monta asiaa, mitkä pitää ottaa huomioon. Tärkeintä on palvelun asiakaslähtöisyys: mitä asiakkaat haluavat ja tarvitsevat. Jos ohjelmapalvelu suunnitellaan vain yrityksen lähtökohdista, voi olla, että sille ei olekaan ostajia. Aina on siis tärkeää selvittää mitä asiakkaat ovat vailla. Palvelun tuottajan olisi myös hyvä kyetä ennakoimaan mahdollisia uusia tuulia, sekä uusia tarpeita, eikä vain vastata olemassa olevaan kysyntään. (Borg, Kivi & Partti 2002, 121.) Tuotteen tärkeyttä pohdittaessa tulisi kuitenkin myös ajatella yritystä ja sen liikeideaa: tuotteen tulisi toteuttaa myös yrityksen liikeideaa, jotta se tukisi yrityksen toimintaa.

Myös kilpailijoita kannattaa tarkkailla, jotta pystyy erottumaan joukosta. Monesti samankaltaiset yritykset saattavat markkinoida itseään esimerkiksi liian samankaltaisilla nettisivuilla. On todettu että jos netistä etsii esimerkiksi muutaman eri mainostoimiston sivut, ne eivät sisällöltään eroa niin paljoa, että asiakas erottaisi niitä ilman yrityksen nimeä. Pitäisi siis yrittää erottua joukosta jollain omalla, persoonallisemmalla tavalla. (Parantainen 2010, 39.)

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 3.) on kuvailtu matkailupalvelun eri vaiheet ja niiden sisällöt.

Vaihe	Mitä teet	Kenen kanssa	Miten
Ideointi	Uuden tuotteen ideointi	Itse, henkilökunnan kesken	Aivoriihi, benchmarking, palautteen perusteella
Tuotteistaminen	Idean muuttaminen konkreettiseksi tuotteeksi	Yhteistyökumppanit, alihankkijat	Verkostoitumalla tai itse tuottamalla
Tuotteen testaus	Toimivuus testataan ja dokumentoidaan	Oikeiden, ulkopuolisten asiakkaiden kanssa	Tuote toteutetaan sellaisenaan kuin se on suunniteltu asiakkaille tarjottavaksi
Hinnoittelu	Tuotteelle tehdään kannattavuuslaskenta: hinta jolla kannattaa tuottaa	Itse	Tuotteen eri osien ja alihankintojen perusteella lasketaan myyntihinta huomioiden verot

			ja viranomaismaksut sekä jakelutien kustannukset
Markkinointi ja myynti	Tuote saatetaan mahdollisten asiakkaiden ja jälleenmyyjien tietoisuuteen ja myydään	Itse, mainostoimiston kanssa, yhteistyöverkoston kanssa	Esite, flyer, kotisivut, esittely jälleenmyyjille, messut, workshopit
Toteuttaminen	Tuote tai palvelu toteutetaan asiakkaiden kanssa	Palvelun toteuttava henkilökunta yhdessä asiakkaiden kanssa	
Palaute ja kehittäminen	Asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta kerätään palautetta tuotteesta ja sitä kehitetään palautteen mukaisesti	Itse, oma henkilökunta, yhteistyökumppanit	Asiakaskyselylomakkeet, havainnointi, haastattelut -> palataan ideointivaiheeseen ja korjataan toimintaa jos palaute antaa aihetta

KUVIO 3. Matkailupalvelun vaiheet (Verhelä & Lackman 2003, 76.)

Kuten kuviossa 3 näkyy, ideointi on matkailupalvelun ensimmäinen vaihe. Siinä ideoidaan uutta tuotetta itse tai työkavereiden kanssa esimerkiksi palautteen perusteella tai aivoriihen avulla. Toinen vaihe on tuotteistaminen, eli uuden idean muuttaminen konkreettiseksi tuotteeksi. Tuotteistamisen voi tehdä esimerkiksi yhteistyötekijöiden tai alihankkijoiden kanssa, verkostoitumalla tai itsenäisesti. Seuraavaksi uuden tuotteen toimivuus testataan ja dokumentoidaan. Testaus suoritetaan oikeiden eli ulkopuolisten asiakkaiden kanssa, ja se tulee toteuttaa testattaessa sellaisena, kuin se on asiakkaille suunniteltu. (Verhelä & Lackman 2003, 76.)

Testauksen jälkeen tuote hinnoitellaan. Ensin tehdään kannattavuuslaskenta, eli millä hinnalla tuotetta kannattaa tuottaa ja myydä. Hintaa laskiessa tulee ottaa huomioon kaikki tuotteen eri osat ja alihankinnat sekä verot ja muut pakolliset kustannukset. Hinnoittelun jälkeen tuotetta aletaan markkinoida mahdollisille asiakkaille ja jälleenmyyjille ja myydään tuotetta. Markkinoinnin ja myynnin voi järjestää itse, tai sen voi hoitaa mainostoimiston tai yhteistyöverkoston kanssa. Markkinoinnin voi hoitaa monin eri tavoin, esimerkiksi esitteillä, kotisivuilla, jälleenmyyjille esittelemällä, messuilla ja niin edelleen. (Verhelä & Lackman 2003, 76.)

Kun tuotetta tai palvelua on saatu markkinoitua ja myytyä, se toteutetaan asiakkaiden kanssa. Asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta kerätään palautetta, jonka avulla

vasta kehitettyä tuotetta päästään heti kehittämään lisää. Palautetta voidaan kerätä haastattelemalla, palautelomakkeilla tai vain suoraan havainnoimalla itse tilanteessa. Näin saadaan tietää, täytyykö palata takaisin ideointi-vaiheeseen kehittämään tuotetta, vai onko tuote kokonaisuudessaan hyvä. (Verhelä & Lackman 2003, 76.)

Edellä mainituista vaiheista tässä työssä tehtiin tutkijan toimesta ideointi, tuotteistaminen, tuotteen testaus, ja osittain myös hinnoittelu sekä palaute- ja kehittämisvaihe.

Hinnoittelussa on muistettava että jos tuote ei tuota tarpeeksi tuodakseen voittoa yritykselle, on sitä turha ottaa valikoimaan. Seuraava kaavio on esimerkki siitä mitä kaikkea mahdollisesti pitää huomioida hinnoittelussa.

HINNOITTELUKAAVA:
Majoitus
Kuljetukset (kuljetusvälineen vuokra, kuljettajan kulut: palkkio veroineen ja lakisääteisine vakuutusmaksuineen, päivärahat ja ruokailut)
Pääsymaksut
Ruokailut
Ohjelmapalvelun kulut
Oppaan kulut (palkkio, verot ja lakisääteiset vakuutusmaksut, päivärahat, majoitukset, ruokailut)
Mahdolliset vapaapaikkojen kulut = nettokulut + arvonlisäverot + haluttu kate + katteen arvonlisävero = myyntihinta

KUVIO 4 . Hinnoittelukaava (Verhelä & Lackman 2003, 82.)

Kuten Kuviosta 4 käy ilmi, hinnoittelussa tulee huomioida jokainen tuotteen osa-alue, sekä sen taustatekijät. Huomioitavia osa-alueita kyseisessä kaavion esimerkissä ovat

- majoitus,
- kuljetukset,
- pääsymaksut,
- ruokailut,
- ohjelmapalvelun kulut,
- oppaan kulut sekä
- mahdolliset vapaapaikkojen kulut.

Osa-alueiden taustatekijöitä esimerkissä ovat kuljetusvälineen vuokra ja kuljettajan kulut (palkkio veroineen ja vaadittavine vakuutuksineen, päivärahat ja ruokailut) sekä oppaan palkkio, verot, vakuutukset, päivärahat, majoitukset ja ruokailut. Kaikki aiemmin mainitut osatekijät ovat välttämättömiä kuluja, ja ne yhdessä muodostavat nettokulut. Nettokuluihin lisätään vielä arvonlisävero, yrityksen haluama tuotto eli kate, sekä katteen arvonlisävero. Näistä kaikista muodostuu yhteensä kokonaishinta, jota asiakkaalta lopulta tuotteesta pyydetään.

Tämän työn kierrosta koskevat kulut laskettiin karkeasti seuraavalla tavalla: vaunut 100 euroa (tosin jos kierroksia myytäisiin enemmän, voisi Leppäharju antaa niin sanotun paljous-alennuksen palveluistaan), mehu 5 euroa ja opastus luultavasti tuotetaisiin samalla hengellä kuin teatterikin, eli talkootyönä. Eli ilman veroja ja muita maksuja yhden kierroksen kustannukset olisivat 105 euroa. Tällä hetkellä käytössä oleviin kärryihin mahtuisi kuusi asiakasta, joten $105/6=17,5$ euroa per asiakas. Jotta voittoa saataisiin, pitäisi hintaa kuitenkin nostaa. Jotta tuotetta siis kannattaisi tuottaa, pitäisi joko kärryt saada halvemmalla tai kärryjen tulisi olla isommat, jotta kyytiin mahtuisi enemmän asiakkaita. Maksimimäärä asiakkaita per kierros pitäisi olla kuitenkin 10-12, jotta oikea tunnelma säilyisi.

3.2 Kierroksen suunnittelu

Idea työhön lähti siitä, kun Laimi Shemeikka (toimeksiantajan yhteyshenkilö) pohti mitä keksiä esimerkiksi ryhmille, jotka saattavat saapua teatterille jopa 1,5 - 2 tuntia ennen näytöksen alkua. Teatteri KesäHeinä sijaitsee erittäin idyllisellä kirkonkylän

alueella, jossa historia ja kesän luonto loistaa parhaimmillaan KesäHeinän näytösten aikaan. Shemeikka saikin idean, että kierrätettäisiin halukkaita asiakkaita kirkonkylällä kertoen samalla kirkonkylän sekä siellä sijaitsevien vanhojen rakennusten historiasta. Idean syntymisen jälkeen päätettiin tehdä koeversio tällaisesta kierroksesta ja selvittää, olisivatko asiakkaat valmiita maksamaan kyseisestä palvelusta.

Koeryhmälle tehty kierros poikkeaa hieman siitä minkälainen oikea tuote olisi. Kesän 2010 näytelmä Kultala (kirjoittanut Tytti Issakainen) antoi hyvät ainekset tehdä kierros näytelmään perustuen. Kultala kertoo Joonas Laguksesta, joka on asunut Pyhäjärven kirkonkylällä 1800-luvun puolivälissä. Oli loogista suunnitella kierros Joonas Laguksen ja häneen liittyvien paikkojen perusteella. Myöhemmin koekierroksesta kehiteltävä kirkonkyläkierros ei perustuisi kuitenkaan mihinkään näytelmään, vaan kirkonkylän historiallisiin ja merkittäviin paikkoihin.

Kierroksesta saatiin idea tehdä siitä vielä hieman autenttisempi, joten kierros tehtiin hevosvaunuilla. Hevosvaunuja ohjasti rengiksi pukeutunut mies (Jukka Leppäharju) ja opas, eli allekirjoittanut, pukeutui 1800-luvun puolivälin piiaksi. Näin siksi, koska paikat joita kierroksella kierrettiin sekä kesän näytelmä sijoittuivat tälle ajalle.

Oikeassa, kaupallisessa, tuotteessa olisi sen verran poikkeusta koekierrokseen, että kierros ei keskittyisi Joonas Lagukseen liittyviin paikkoihin, vaan kierroksella kerrottaisiin yleisesti kirkonkylästä ja sen historiasta. Hevosvaunut, renki ja piika pysyisivät silti mukana tuomassa elämyksellisen lisän kierrokseen.

Kierroksen suunnittelu aloitettiin ottamalla selvää kirkonkylän historiallisista paikoista ja rakennuksista. Niiden pohjalta tehtiin kierros, joka eteni loogisesti alkaen kirkonkylän vanhalta hautausmaalta ja päättyen teatteri KesäHeinään. Tuotteeksi tulevan kierroksen alku- ja loppupaikka olisi teatteri KesäHeinä. Koska silloinen kierros kertoi näytelmän päähenkilöstä Joonas Laguksesta, kaikki kohteet liittyivät jotenkin häneen. Kohteita oli yhteensä viisi, joista neljän kohdalla pysähdyttiin, jotta kohteesta pystyttiin kertomaan enemmän. Kävellessä kerrottiin yksityiskohtia Joonas Laguksen elämästä. Kierroksen viimeinen kohde oli hautausmaa, sekä hauta, johon Joonas Lagus on haudattu.

Kun kierrosta ja sen kulkua oli hahmoteltu, alettiin miettiä testiryhmää Laimi Shemeikan kanssa. Shemeikka sai hyvän idean pyytää testikierrokselle Pyhäjärvelle 70-vuotis-syntymäpäiviä viettämään tullutta sukua, joka oli myös kirkonkylältä alun perin lähtöisin. Ryhmä lähti innolla mukaan, ja sovittiin, että he valitsevat neljä henkilöä mukaan kierrokselle.

Ryhmän selvittämisen jälkeen piti löytää sopiva asu piialle, sekä vielä hevosvaunut ja niille ohjastaja. Selvisi, että paikallisella hevosilallisella Jukka Leppäharjulla on vankurit sekä tietysti hevosia, ja että hän tekee oheistyönä hevosvaunukuljetuksia esimerkiksi häihin ja muihin tilaisuuksiin. Yhteydenoton jälkeen selvisi positiivinen uutinen: Leppäharjulla on myös rengin asu, jota hän käyttää kyseisissä kuljetuksissa. Leppäharju kertoi myös, että vaunut, joita hän on tilaisuuksissa käyttänyt, olivat palaneet tulipalossa muutama vuosi aikaisemmin, mutta että asia ei ollut mikään ongelma. Hän rakensi kierrosta varten heinäkärriä istuttavat kärriä. Teatteri KesäHeinä maksoi kierroksesta Leppäharjun normaalin taksan, 100 euroa.

Yksinkertaista talonpoikais-piian asua ei ollut helppo löytää, vaikka läpi käytiin useampi pukuvuokraamo. Seuraavaksi yhteyttä otettiin tutkijan vanhan koulun rehtoriin, sillä koululla muistettiin olevan kunnioitettava kokoelma vanhoja näytelmäasuja ja asun ajateltiin löytyvän sieltä. Asua ei valitettavasti löytynyt, mutta rehtorin isoisän käsin tekemät vanhat nahkasaapikkaat olivat juuri sopivat kierrosta varten, ja ne saatiin lainaan. Onnekkain sattuman vuoksi koulun työntekijä sattui kuulemaan asusta ja sen puutteesta, ja häneltä saatiin lainaan yksinkertainen kansanomaisen puku.

Tarkoituksena oli kierroksen lisäksi tehdä myös kyselyitä teatterin asiakkaille ennen näytösten alkua. Tämä kyselyosio järjestettiin kaksi kertaa ennen teatterinäytöksiä, mutta tuloksista ei koettu olevan hyötyä kierroksen kannalta, joten niitä ei käsitellä tässä opinnäytetyössä.

3.3 Kierroksen toteutus

Kierros päätettiin järjestää 7. heinäkuuta 2010. Aloituspaijaksi sovitulle vanhalle hautausmaalle saapui kierros aamuna paljon ihmisiä. Syntymäpäiviä juhlimaan tullut suku oli tullut saattamaan syntymäpäiväsankarin ja muut ryhmäläiset matkaan. Pian kuitenkin huomattiin että testiryhmään oli valittu enemmän osallistujia kuin kyytiin mahtui. Hevosen ohjastajan ja oppaan tarkoituksena oli istua myös hevoscärryjen kyydissä, mutta suunnitelmiin tehtiin muutos. Ohjastaja ohjasti hevoscärryjä hevosen vieressä ja opas käveli cärryjen vierellä. Näin saatiin kaksi paikkaa lisää, jolloin kyytiin mahtui kuusi ihmistä. Ryhmään kuului kolme naista, kaksi miestä ja yksi nuori tyttö.

KUVIO 5. Ohjastaja ja renki Jukka Leppäharju hevosen kanssa ennen kierroksen alkua

Ennen kuin kierros lähti liikenteeseen, opas kertoi mistä tuli ja mikä työn tarkoitus oli. Kun liikkeelle lähdettiin, seurasi muu suku jonkin matkaa kävellen mukana.

KUVIO 6. Piiaksi pukeutunut opas ennen kierroksen alkua

Ensimmäinen kohde, Lepola sijaitsi heti lähtöpaikan vieressä. Siihen ei pysähdytty, vaan paikasta kerrottiin ohi mennessä milloin se oli rakennettu, ja mitä virkaa se oli toimittanut.

Toinen kohde oli paikka nimeltä Pikkupappila. Asukkailta oli jo aikasemmin kysytty lupa pihaan tulemiseen, jolloin ohjastaja pysäytti hevoskärryt talon eteen. Asuinrakennuksesta kerrottiin sen toimineen ennen pappilana. Myös piharakennukset olivat vanhempia, ja myös niitten vanhoista käyttötarkoituksista kerrottiin.

Matka seuraavalle pysähdyspaikalle oli pidempi, joten tämän matkan aikana opas kertoi tietoja Joonas Laguksesta. Hänestä kerrottiin muun muassa mistä Lagus oli kotoisin, hänen nuoruudestaan, avioliitoista, ja kaikenlaisista elämän yksityiskohdista.

KUVIO 7. Ryhmä matkalla kohti Isopappilaa

Tämän pidemmän matkan jälkeen kohteena oli paikka nimeltä Veikkola, joka tunnetaan paremmin nimellä Hunninko. Paikasta kerrottiin milloin se oli rakennettu, ja että Lagus oli asunut siinä mutta asumisajan tarkkaa ajankohtaa ei tiedetty. Kohteesta kerrottiin myös että se oli toiminut pitkään taiteilijakotina tunnetulle taiteilijalle Matti Korhoselle. Tämän kohteen pihaan ei tarvinnut mennä, sillä se oli aivan tien vieressä. Lupa sen eteen pysähtymiseen oli kuitenkin kysytty etukäteen asukkailta.

Neljäs kohde oli Sammallahden alueella sijaitseva Isopappila. Kohde oli monille ryhmäläisille tuttu, vaikka sitä olikin heidän siellä käymisen jälkeen remontoitu. Ryhmälle kerrottiin että rakennus joka nyt oli pystyssä ja toimi seurakunnan leirikeskuksena ei ollut sama rakennus jossa Lagus itse kappalaisena ollessaan oli asunut. Rakennustamissa Lagus oli asunut ei enää ollut, mutta sen kivijalka oli edelleenkin pihalla sijaitsevan vatukon alla piilossa. Kuten jotkut ryhmäläisistä olivat kuulleet, kerrottiin myös että huhu kertoi Laguksen kummittelevan pappilassa vieläkin. Isopappilaan oli myös järjestetty mehutarjoilu, joka virkisti ryhmäläisiä kuumalla ilmalla.

Viides ja viimeinen kohde oli kirkko ja hautausmaa. Kirkon luona ryhmäläiset poistuiivat hevostärryistä päästäkseen tutkimaan hautausmaata. Kirkosta kerrottiin sen ole-

van jo Pyhäjärven viides kirkko. Hautausmaalla opas johdatti ryhmän itse Laguksen haudalle. Myös Laguksen viimeisen vaimon hauta sijaitsi tällä hautausmaalla, Joonas Laguksen vieressä. Kierreltyään hieman haudoilla ryhmä palasi takaisin hevoskärryille. Tähän päättyi koekierroksen virallinen osuus. Liitteistä 1-4 voi nähdä kierroksen kartan, sekä tarkemmin kierroksella kerrotut asiat.

Virallisen osuuden jälkeen matka jatkui hevoskärryillä kohti Verkkorantaa, ryhmäläisten majoituspaikkaa, joka sijaitsee lähellä Teatteri KesäHeinää. Paluumatkalla ryhmän mieli oli niin korkealla, että se jopa yltyi laulamaan.

Myös ohjastajalla sekä oppaalla oli todella hyvä mieli kierroksen jälkeen, vaikka Leppäharjulla tippuikin matkan varrella saappaastaan pohja, ja hän käveli hiekkatiellä käytännössä sukka vasten hiekkaa.

KUVIO 8. Kierroksen lopusta Verkkorannan pihasta

4 OHJELMAPALVELUN ARVIOINTI

4.1 Kierroksen arviointi

Kokonaisuutena kierros sujui mainiosti. Suuri vaikutus siihen oli testiryhmällä, joka osallistui ja oli avoimin mielin mukana. Osa hauskuutta oli myös siinä, kun ryhmäläiset olivat itse viettäneet lapsuutensa samaisella kirkonkylällä, mikä toi muistoja heidän mieleensä matkan varrella. Toisaalta sen voi laskea myös huonoksi puoleksi; jos testiryhmällä ei olisi ollut minkäänlaisia sidoksia Pyhäjärvelle, olisiko se ollut niin hyvin mukana kierroksella ja olisiko lopputulos ollut niin hyvä. Jos asiakas omaloitteisesti ostaa tällaisen palvelun ja osallistuu siihen, voisi kuvitella hänen olevan avoimin mielin mukana, eikä niinkään kovin kriittisenä.

Itse olen siis suhteellisen tyytyväinen kierrokseen. Kirkonkylän historia ei ollut minulle tuttu niinkään entuudestaan, joten tein taustatyötä, jotta saisin kerrottua oikeita asioita oikeilla paikoilla. Olin tehnyt kierroksen kohteiden esittelyt jo hyvissä ajoin etukäteen valmiiksi, sillä olin kesän 2010 työharjoittelussa toisella puolella Suomea. Tulin Pyhäjärvelle vain muutamaksi päiväksi opastamaan kierroksen, ja myönnän, että valmistautumiseni työharjoittelun ohessa jäi vähäiseksi. Siksi jännitys olikin suuri, kun kierros starttasi, ja se saattaa myös kuulua äänitteessä. (Liite 7.) Ryhmän innostus vei kuitenkin jännityksen mennessään, ja nautin itsekin kierroksesta.

4.2 Palaute

Alustavaa palautetta kysyttiin heti kun virallinen osuus oli ohi ja ryhmä suuntasi testiryhmän majoituspaikkaan, Verkkorantaan. Ryhmältä kysyttiin, minkälaiset tunnelmat kierroksesta jäi. Paljon tunnelmasta kertoo jo se, että ryhmä yltyi paluumatkalla laulamaan. Ensipalaute oli siis pelkkää hyvää, ja ryhmäläiset olivat mielissään kierroksesta.

Ryhmä oli niin hyvin mukana, että mielestäni kierros oli erittäin hyvin onnistunut. Hyvää palautetta saatiin myös mehtarjoilusta, joka oli järjestetty noin puoliväliin

kierrosta. Kuumen sään vuoksi teki hyvää saada juotavaa, vielä oikein kierroksen hengen mukaisesti maitotonkasta.

Osallistujilta pyydettiin sähköpostiosoitteita, jotta heille voitaisiin lähettää vielä tarkempia kysymyksiä kierroksen onnistumisesta. Osallistujilta saatiin kolme sähköpostiosoitetta, joista kaksi vastasi kyselyyn. Vastajat olivat itse syntymäpäiväsankari sekä hänen siskonsa. Edelleenkin he kovasti kiittelivät kierroksesta, sekä antoivat hyviä mielipiteitä kierroksen parantamiseen ja kehittämiseen. Palautteiden sisältö liitteinä 5. ja 6.

4.3 Kehittämisehdotukset

Kuten jo aiemmin mainittiin, tuote ei tulisi olemaan välttämättä näytelmään liittyvä, vaan kirkonkylän merkittävien paikkojen esittelykierros. Sitä voisikin ostaa mahdollisesti sekä näytelmien yhteydessä, että myös muulloin.

Ajatus tällaisesta ”perus” kirkonkyläkierroksesta soveltuisi hyvin myös muuhun myyntiin, mutta kierros voisi elää aina kesä kerrallaan. Pohjaksi tehtäisiin tämä kirkonkyläkierros, jota sitten voitaisiin soveltaa mahdollisesti näytelmien tai erilaisten teemojen mukaan.

Esimerkiksi eräs koeryhmäläisistä ehdotti, että kierrokselle voisi lisätä matkan varrelle roolissa olevia ihmisiä, niin kuin vaikka sureva leski haudalle ja niin edelleen. Hän myös ehdotti että osallistujillekin voisi yllätyksenä jakaa kierroksen alussa roolit ja heidän tulisi kierroksen aikana käyttäytyä roolikuvaustensa mukaisesti. Myös ”murhamysteeriä” ehdotettiin kierroksen teemaksi. Nämä kaksi viimeistä ideaa yhdistettynä voisikin olla hauska ja toimiva yhdistelmä, ja kierroksen tarkoituksena voisi olla kylän historian esittämisen lomassa murhan ratkaisu.

Aluksi ajatuksenani oli suorittaa rooliopastus. Tarkoituksena oli esittää näytelmän päähenkilön, Laguksen piikaa, joka olisi ollut hieman juoruileva luonteeltaan jaertonut isännästään ryhmälle. Tämän toteutus jäi kun huomasin kohteiden aikakausten poikkeavan liikaa toisistaan, enkä ehtinyt alkaa muokata kierrosta erilaiseksi.

Ryhmäläisiltä sai paljon hyvää palautetta ja kehitysideoita. Myös hieman käytännön-läheisempään asiaan otettiin kantaa, eli hevostähtäilyihin. Osallistujat ehdottivat isompia tähtäilyjä, jotta kyytiin saataisiin mahdollisesti enemmän osallistujia, sekä itse opas ja ohjastaja. Myös jonkinlaista katosta sateen ja auringonpaisteen takia ehdotettiin. Leppäharju ilmoittikin etsivänsä isompia vankkureita tai tähtäilyä edellisten, tulipalossa tuhoutuneiden tilalle. Hevostähtäilyistä yleisesti oltiin mielissään, joskin aluksi joitain ryhmäläisiä hieman arvelutti hevospelon vuoksi.

Teatteri KesäHeinä voisi hyödyntää Pyhäjärven kaupunkia markkinoinnissa. Uskon että kaupunki ottaisi enemmän kuin mielellään tällaisen kierroksen, joka esittelisi kulttuuria, maalaisidylliä ja historiaa, matkailu tarjontaansa. Tietenkin myös KesäHeinän omille sivuille pitäisi tehdä isot mainokset, sekä hyödyntää myös hieman epävirallista tiedotuskanavaa, eli WOM:a (Word Of Mouth = puskaradio).

5 POHDINTA

Tiesin alusta alkaen haluavani tehdä toiminnallisen opinnäytetyön. Sain työhöni suhteellisen vapaat kädet, ja aluksi rajausta oli hieman hukassa. Kävin joissain Teatteri KesäHeinän kokouksissa saadakseni tietoa sen toiminnasta, kunnes tajusin että se ei oleellisesti liittynyt aiheeseen. Vaikeimpana tässä työssä pidinkin itse rajausta, sillä huomasin välillä kerääväni tietoa asioista, jotka vain sivusivat itse aihetta. Tein työstä liian teatteripainotteisen, ja punainen lanka katkeilikin tämän takia. Koko projekti myös venyi näiden edellä mainitsemieni asioiden vuoksi.

Huomasin työni aikana, että teatterimatkailusta ei löytynyt sellaisenaan paljoa tietoa. Sitä ehkä hieman sivuttiin kulttuurimatkailun sekä itse teatterimaailman kirjoissa, mutta paljoakaan niistä ei irti saanut.

Itse kierrokseen olen tyytyväinen. Sain tehtyä pohjatytöitä Teatteri KesäHeinälle, jotta se voisi jatkaa tuotteen kehitystä. Se voisikin jollekin kesälle myydä näitä kirkonkylä-kierroksia ja kehittää mahdollisesti niitä sitten eteenpäin, vaikka erilaisiksi teemakierroksiksi, jos yrityksellä vain riittää mielenkiintoa ja resursseja. Kierrosta voisi mahdol-

lisesti myös ottaa tarjontaan ulkomaisille asiakkaille. Suomalainen maalaisidylli voisi olla hyvin elämyksellinen kokemus erityisesti muualla kuin suomessa asuville.

Kierros olisi erittäin hyvä lisä Teatteri KesäHeinän valikoimaan, sillä kulttuurista, kuten teatterista kiinnostuneet ihmiset voisivat olla hyvin kiinnostuneita näin erilaisesta tavasta tutustua paikkakunnan historiaan ja kulttuuriin. Juuri matkailupalvelun erilaisuudella ja persoonallisuudella herätetään asiakkaan mielenkiinto, ja saadaan tämä mahdollisesti valitsemaan juuri tämä kohde matkan määränpääksi.

Kyselyistä joita tein kahden näytöksen alussa ei ollut paljoa hyötyä tähän työhön liittyen. Kysymykset olisi pitänyt muotoilla eri tavoin jotta niistä olisi saanut enemmän irti. Itse kierroksesta kuitenkin uskon olevan hyötyä Teatteri KesäHeinälle ja mahdollisesti muillekin kesäteattereille.

Jos tekisin työn uudestaan, rajaisin sen heti alussa paljon selkeämmin kuin nyt. Kaiken kaikkiaan työ oli kuitenkin erittäin mielekäs.

LÄHTEET

Borg, P. & Kivi, E. & Partti, M. 2002. Elämyksestä elinkeinoksi: matkailusuunnittelun periaatteet ja käytäntö. Helsinki: WSOY.

Komppula, R. & Boxberg, M. 2005. Matkailuyrityksen tuotekehitys. Helsinki: Edita.

Kulttuurimatkailun määritelmä. 2008. Matkailun edistämiskeskus. Viitattu 1.11.2012.
<http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/%28Pages%29/Kulttuurimatkailum%C3%A4%C3%A4ritelm%C3%A4?opendocument&np=G-40>

Lackman, P. & Verhelä, P. 2003. Matkailun ohjelmapalvelut – Matkailuelämyksen tuottaminen ja toteuttaminen. Helsinki: WSOY.

Miten kesäteatteri sai alkunsa Pyhäjärvellä? 2009. Teatteri KesäHeinä. Viitattu 1.11.2012.
http://www.kesaheina.fi/UserFiles/File/kesaheina_historiikki_web.pdf

Parantainen, J. 2007. Rakenna tuote 10 päivässä. Hämeenlinna: Karisto.

Pyhäjärven kaupunki. 1999. Pyhäjärven kirkonkylän rakennusinventointi. Pyhäjärvi: Ympäristötaito Oy.

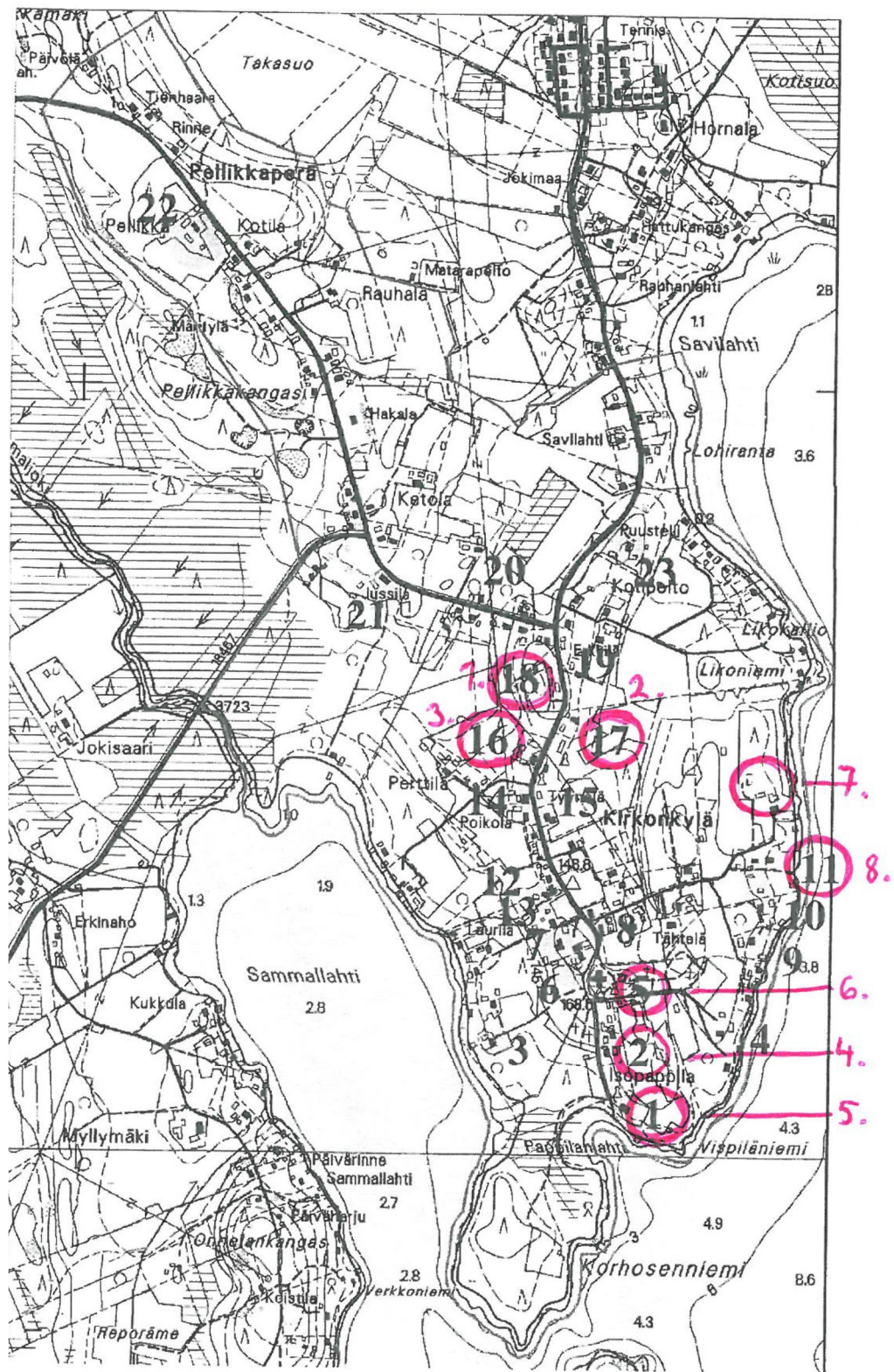
Simola, E. & Soinoja, S. 2006. Teatterimatkailu Suomessa – Katsaus toimijoihin ja tulevaisuuteen. Opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu, matkailun koulutusohjelma.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vuoristo, K-V. 2002. Matkailun muodot. Helsinki: WSOY.

LIITTEET

Liite 1. Kartta alueesta

Kohteiden sijaintikartta.

Liite 2. Kartan merkityt kohteet

Alueinventointi: Pyhäjärven vanha raitti

- Kohdeinventointi:*
1. Isopappila
 2. Hunninko
 3. Kurkiharju
 4. Viljamaa, vanha lukkarila
 5. Pyhäjärven kirkko ja tapuli
 6. Essilä
 7. Rohtola
 8. Tiehaara, "Sakula"
 9. Timola, "Södön huvila"
 10. Puistola
 11. Perinnepiha
 12. Väinölä, "Paajasen talo"
 13. Ainala, "Seuratalo"
 14. Murtomäki, "Matti Paajasen kauppa"
 15. Pyhäkärki, vanha aitta
 16. Pikkupappila
 17. Lepola
 18. Kotiseutumuseo
 19. Erkkilä
 20. Kuusela
 21. Jussila
 22. Pekkala, "Pellikka"
 23. Puustelli

Liite 3. Reitin kuvaus

Reitin pysähtymispisteet ja kuvaukset lyhyesti;

1. Kotiseutumuseo/vanha hautausmaa (Kartassa kohde nro 18)
 - Täältä aloitimme lyhyen alkuesittelyni jälkeen kierroksen
2. Lepola (Kartassa kohde nro 17)
 - Rakennettu 1800- luvun puolivälin jälkeen
 - Ollut silloisen nimismiehen Hallmanin asuinrakennus
 - Myöhemmin toiminut majatalona
3. Pikkupappila (Kartassa kohde nro 16)
 - Asuinrakennus rakennettu 1860-1870 välillä kappalaisen pappilaksi
 - Siinä asunut pappeja aina vuoteen 1963 saakka
 - Aitta rakennettu samaan aikaan ja ollut tuolloin käytössä tallina, heinäla-tona ja kesähuoneena
 - (Navetta ja liiteri rakennettu vasta 1900- luvulla)
4. Veikkola eli Hunninko (Kartassa kohde nro 2)
 - Asuinrakennus rakennettu 1810- luvun alussa, rakennuttanut kappalainen Petter Ticklen
 - Joonas Lagus asunut, tarkka aika ei varma
 - Toiminut myös taiteilijakotina (Matti Korhonen)
 - Piharakennus rakennettu nykyiseen asuunsa vasta 1920- luvulla, ja on toiminut näyttelytilana
 - Päärakennuksen alkuaikoina pihassa ollut useita pieniä aittarakennuksia
 - Suosittu matkailunähtävyys
5. Sammallahti eli Isopappila (Kartassa kohde nro 1)
 - Rakennettu 1860- luvulla pappilaksi kun Pyhäjärvi itsenäistyi omaksi seu-rakunnakseen
 - Ensimmäinen kirkkoherra joka asunut Zacharias Castren
 - Toimi kirkkoherran virastona ja asuntona vuoteen 1967 asti, jonka jälkeen kappalaisen pappilana 1980- luvulle saakka
 - Nykyisin käytössä seurakunnan leirikeskuksena
 - Laguksen pappilan kivijalka vatukon alla piilossa
 - Lagus astui Pyhäjärven kappalaisen virkaan 1845 jolloin muutti isoon pap-pilaan ja asui siellä kuolemaansa saakka (juhannusaatto 24.6.1857)
 - Huhutaan että Lagus kummittelee vieläkin
6. Kirkko ja hautausmaa (Kartassa kohde nro 5)

- Suunniteltu 1895, suunnittelija Sebastian Gripenberg
- Rakennettu 1897
- On Pyhäjärven viides kirkko
- Edellinen kirkko ollut lähes samalla paikalla. Salama iskenyt 1895 ja polttanut kirkon ja tapulin, sekä tappanut seurakunnan kanttorin
- Vanhan kirkon lainajyvääitan eli lähetysaitan iästä ei tarkkaa tietoa, luultavasti noin 1860. On luultavasti käytetty myös veron kantoa varten
- Joonas Laguksen hautakivessä;
"Mutta opettajat paistavat niinkuin taivaan kirkkaus ja ne, jotka monta opettavat vanhurskauteen niinkuin tähdet alati ja ijankaikkisesti" Dan 12:4

7. Verkkoranta

- Täällä testiryhmäläiset majoittuivat, ja tänne kierros päättyi

8. Perinnepiha (Kartassa kohde nro 11)

- Täällä sijaitsee teatteri KesäHeinä

Liite 4. Faktat Joonas Laguksesta

Joonas Lagus 1798-1857

- Syntyi Kurikassa 1798
- Kuului kuuluisiin ja kunnianarvoisiin pappissukuihin sekä isänsä että äitinsä puolelta
- Yksi kuuluisimpia esi-isiä Elias Lagus (Siionin virsien suomentaja)
- Oppinut isä opetti poikaa ja Joonas pääsi tämän avulla Turun yliopistoon 1812, eli vasta 14- vuotiaana
- Äidinkieli ruotsi, mutta puhui ja kirjoitti myös hyvää suomea. Luki tai puhui ainakin 8 eri kieltä
- Opiskeli ensin neljä vuotta klassista kirjallisuutta jota rakasti
- Ei aikonut papiksi, mutta isän kuoleman takia hänen täytyi ottaa vastuu perheestä
- Vihittiin papiksi 1817, 19- vuotiaana, Vöyrin kirkkoherran apuriksi
- Koki siellä vakavan uskonnollisen herätyksen -> liittyi heränneisiin
- 1. avioliitto Vöyrissä 1821 Loviisa Eleonora Von Essenin kanssa -> kuoli 1836 Ylivieskassa
- Ylivieskan vakinaiseksi kappalaiseksi 1828
- Muistutti alkuaikoinaan Ylivieskassa lähes jokaisessa saarnassaan; ”Tehkää parannus, sillä Jumalan valtakunta on tullut lähelle”
- Tutustui Paavo Ruotsalaiseen Pyhäjärvellä 1836
- 2. puoliso Vaasasta 1837 Albertina Charlotta Ganander -> kuoli Pyhäjärvellä 1849
- Syytettiin Kalajoen käräjillä 1838-1839 luvattomien hartauskokousten pitämisestä -> erotettiin puoleksi vuodeksi virasta 1842
- Hakeutui Pyhäjärven kappalaiseksi 1843, astui virkaan 1845
- Oli alle 50- vuotias muuttaessaan viran vuoksi Pyhäjärvelle
- Hänen toimintaansa häiritsivät alusta alkaen oma reuma ja lasten sairaudet
- Hänen henkilökohtaisena apulaisena toimi Henrik Swartzberg
- 3. avioliitta Sotkamossa 1850 serkku Rosalie (Rosa) Lagus
- Laguksen kuolinvuonna Rosa synnytti 15. lapsen -> Laguksen kuollessa 10 lasta oli elossa
- Joonas Lagus kuoli juhannusaattona 24.6.1857 59- vuotiaana

Liite 5. Palaute 1.

Mielipidekysely kirkonkylä / Lagus – kierroksesta osallistuneille

Mikä fiilis kierroksesta jäi päällimmäisenä mieleen?

- Riemullinen, valoisa, eloisa, voiko tällaistakin elämässään kokea !

Oliko kierros sopivan mittainen?

- Sääolosuhteet huomioon ottaen sopiva

Mitä pidit kierroksesta kokonaisuutena?

- Siinä hahmottui Laguksen elämän kehykset hyvin , herätti uteliaisuutta jatkaa tutkimista, pysähdykset sopivasti

Mitä mieltä olit hevosvaunuista kulkuneuvona?

- Aivan mainio idea! Nautin siitä täysillä sen jälkeen kun päätin voittaa ennakkopelikonin, kuvittelin että olemme mustalaisia

Jäikö mielestäsi jotain puuttumaan?

- Osanottajille voisi ehkä jakaa pienet tietolehtiset matkan jälkeen muistoksi ja muistin virkistykseksi

Oliko jotain liikaa?

- Ei ollut - opas tosin joutui kävelemään helteessä, isompi kärry saisi olla niin hän voisi hengästyttää jutella

Luulisitko olevan kysyntää tällaiselle palvelulle? Teatterin ohessa tai muuten.

- Varmasti olisi kysyntää, mainostaminen etukäteen tarpeen

Olisitko valmis maksamaan tällaisesta kierroksesta?

- Muutamia euroja ehdottomasti kyllä

Olisiko kierros mielestäsi sopiva ulkomaalaisille?

- Sopiva, eksoottinen, valmistettava osallistujat ennakolta

Vapaa sana; jos mieleesi tuli parannusehdotuksia tai haluat sanoa jotain muuta niin kirjoita pois!

- Isommassa kulkuneuvossa voisi olla sade-aurinko katos, joten sää ei asettaisi rajoitteita. Kiertomatka voisi silloin olla vaikka pitempikin.

Tarina voisi kytkeytyä hautausmaihin, niitähän on kaikkiaan kolme ja niissä lepää paikkakunnan kaiken säätyisiä henkilöitä, punatautisia, sankarivainajia, tuntemattomiksi jääneitä, hukkuneita, historiantekijöitä. Jonkun haudan äärellä voisi olla ”sureva omainen ” odottamassa tulijoita ja kertoisi sitten kuka siinä makaa.

Vanhat rakennukset ja niissä asuneiden elämäнкуviot.

Pyhäjärven historiasta löytyy varmaan aiheita.

Ja sitten nykyaika - uudet talot ja niiden asukkaat.

Teatterikappaleen mukaan voisi myös kehittää kuvitellun tapahtumajuonen ja tarjota sen totena, ”murha maalaiskylässä ”-malliin.

Tai siinä kärryssä istuville annettaisiin roolit, yllätyksenä kaikille, ja heidän tulisi matkan aikana kuvitella olevansa joku kauppias tai opettaja tai maanviljelijä tai kalastaja. Kommentoisivat sitten matkan varrella näkemäänsä. Siis niin kuin minä kuvittelin olevani mustalaismuija - olen heitä aina salaa ihaillut....

Kiitos sinulle hienosta opastuksesta.

Hyvää ja onnellista jatkoa elämääsi.

Osallistuja A

Liite 6. Palaute 2.

Mielipidekysely kirkonkylä / Lagus – kierroksesta osallistuneille

Mikä fiilis kierroksesta jäi päällimmäisenä mieleen?

- Mukava tunnelma. Mielenkiintoinen aihe, näytelmään liittyvä.

Oliko kierros sopivan mittainen?

- Tunti tuntui sopivalta.

Mitä pidit kierroksesta kokonaisuutena?

- Siihen sisältyi koko kylä! Hyvä.

Mitä mieltä olit hevosvaunuista kulkuneuvona?

- Vähän jännitti ensin, mutta hyvin meni! Oli ammattitaitoinen renki!

Jäikö mielestäsi jotain puuttumaan?

- Kirkossa olisi voinut hetkeksi poiketa.

Oliko jotain liikaa?

- Ei ollenkaan.

Luulisitko olevan kysyntää tällaiselle palvelulle? Teatterin ohessa tai muuten.

- Sopii hyvin maalla syntyneelle, kaupunkiin joutuneelle, urbanisoituneelle, mutta nostalgisia elämyksiä etsivälle kulttuurituristille.

Olisitko valmis maksamaan tällaisesta kierroksesta?

- Kylä maar kymppin tällainen köyhä hoitoalan eläkeläinen vois antaa. Rikkaammat kaksikin.

Olisiko kierros mielestäsi sopiva ulkomaalaisille?

- Ehdottomasti!

Vapaa sana; jos mieleesi tuli parannusehdotuksia tai haluat sanoa jotain muuta niin kirjoita pois!

-KIITOS PALJON! Oli tosi pikantti lisä synttärini viettoon! Jäi iloisesti mieleen. Ja koko päivä oli elämäni onnellisin!

Osallistuja B

Liite 7. Äänite kierroksesta